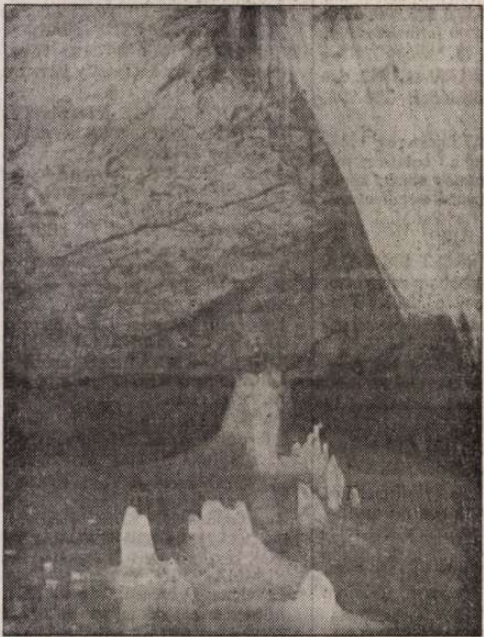

A Dobsinai-jégbarlangról kiadott prospektus képen jól megfigyelhető a barlangi jégképződés eredménye

Út a „Paradicsomba”

NAGY TÜNDE

Dobsina/Krasznahorka/Rozsnyó (HBN) – A mindennapi munka során gyakran sóhajtok fel: de jó lenne kimozdulni lakóhelyünkről, elszakadni a megszokottól, új tájakat felfedezni! Közel egy esztendeje erre kínálnak lehetőséget a különböző utazási irodákkal karöltve szervezett Naplós-túrák.

A „Szlovák Paradicsomnak” elkeresztelt vidékre szervezett túrát szeptember 11-én a Hajdú Tourist és a Napló. A zsúfolásig telt busz jelezte: az emberek szívesen kirándulnak – ha csak egy napra is – a Felvidék regényekből, útikalauzokból jól ismert tájaira. Az utazás a hajdú-bihariakon kívül Debrecenben „őszölő” budapestiek és nagykiszaiakat is vonzott.

Az ötórányi buszozás után a Dobsinai-jégbarlanghoz érve jól esett az elgémberedett tagokat egy kis hegymászással megmozgítani. A 970 méter magas tatóngó jeges lyukhoz alaposan kimelegedve ért fel a kis csoport, de az örök jég birodalmában tett félórás séta során már senki sem izzadt. Pedig a világviszonylatban is a legszebbek között számon tartott üregben rengeteg lépcsőt kellett leküzdeni. A barlangban a becsülések szerint 125 ezer köbméter jég található néhány ezer éve, és az érdekes alakú képződmények a téli lehúlések alkalmával pótlódnak. A barlangot 1871 óta látogathatják az érdeklődők, napjainkra 1368 métert tártak fel belőle a kutatók, amelyből 475 méteres szakaszon vezetnek körbe a közönséget jégbe vajt folyosókon, a természet készítette műalkotások között.

Krasznahorka vára 750 esztendeje magadik a Gyönyörű Erdőske nevet viselő, ma is elsősorban magyarok lakta település felé. A Máriássy, majd a Bebek, végül az Andrássy család birtokában lévő várat négy éve teljesen felújították. A debrecenieknek csaknem egy órát kellett várakozniuk a bebozattatásra, de az általános vélemény szerint megérte. A múzeumban csodálatos festmények, bútorok, eleink harciasságát bizonyító fegyverek, a Bebek „élelmességét” igazoló hamis pénzek, ma is praktikusan látszó konyhai felszerelések tárultak a kíváncsi szemek elé. Ezt követően a két idegenvezető és a sofőr szakmai tudásának köszönhetően egy útitervben nem szereplő élményben is részesültek a csoport tagjai: megtekinthették Andrássy Dénes gróf és felesége, a polgári családból származó Franciska örök szerelmének emléket állító, egymillió aranykoronából épített, párját ritkító mauzóleumot. A rozsnyói főtér felfedezése után indultak haza szombat este a kirándulók.

Apróbságok

Tévedés, mondja az illetékes a rádióportban, a hírek legfőjebb a fele igaz, nem húszszázalékos az áremelésünk, hanem csak tizenöt. Akárhogyan is számolom, ez a nem „legfőjebb a fele”. Legalább a háromnegyede.

Mivel a próbafűtés (amely egyébként a hőszolgáltató munkájának biztonságossá tétele érdekében történt) nem emelte érezhetően a lakások hőmérsékletét (a szeptemberi 25 fokok melege), nem kell érte fizetni – hallom a rádiótudósításban. Cserébe én sem követelek, mert kéretlenül befűtöttek nekem...

AZ OLDALT SZERKESZTETTE: GÓZ JÓZSEF

A háromszázezer elszállt az ablakon

A túlságosan nagy nyeremény a játék örömet veszi el, s bosszantja a nézőt

Tisztelt Asszonyom!

Természetesen én is nagyon sajnáltam szerdán este M. Nagy Józsefet, még ha nem is annyira, hogy azonnal telefont ragadjak valakivel megosztani érzéseimet. Ez a férfi hét estén keresztül a televízió Mindent vagy semmit című műsorában valósággal elbűvölte a nézők millióit fantasztikusan széles körű ismereteivel. Hiszen sokszor még fülünkig sem ért a kérdés, máris rávágta a helyes választ – akadt is ismerőseim körében, aki emiatt holmi kulisszák mögötti manipulációkra gyanakodott –, egyformán otthonosan mozogva sporttémákban és zenetörténetben. Gyűjtötte is szorgalmasan a pontokat, hősiesen ellenállva a csábító ajánlatoknak, nem vásárolt sem kávédarálót, sem összecsukható letrát, már kényújtásnyira került a piros autóhoz, amikor szerdán este jött egy kis csitri lány s elűtötte a nyereségtől. A megszerzett több mint háromszázezer forint percek alatt elszállt, mintha soha sem lett volna. Panaszra, reklamációra nincs alap, a játékot így hirdették meg: vagy mindent visz valaki vagy be kell érnie egy jelképes vígaszdíjjal. A dolgok alakulását pedig ilik sportszerűen tudomásul venni. Ebben M. Nagy József nem is okozott csalódást szurkolói népes táborának. Igaz, azt nem tudhatjuk, mekkora összeg az ő szemében háromszázezer forint.

Önök hatalmas. Ahogyan mondta, csaknem két és fél évi

nyugdíjának megfelelő, ha valami csoda folytán az ölébe hullana ennyi pénz, nem is tudja, mit kezdene vele. Emiatt ugyan nem félttem, ha jó sorsa ilyen szerencséhez juttatná, biztosan napok alatt megtalálná az elköltés módját, de hát a pénznek megvan az a rossz szokása, nem szeret oda menni, ahol kevés van belőle. Ilyen formán a nagy többségnek csak az adatik meg, hogy a tévé előtt ülve izguljon egy-egy rokonszenvesé vált játékos sikeréért, veszteség esetén pedig sajnálkozzon felette.

A kudarcra is készülni kell

Az előbbi természetesen tartom, minden nyilvános vetélkedésnek ez az egyik célja: érezzünk egyet az elmetornában részt vevőkkel. Hiszen akaratlanul mi magunk is azzá válunk, a kérdés elhangzása után működésbe hozzuk agyunk kerekeit, jó érzés tölt el, ha tudjuk a helyes választ, bosszankodunk, ha nem ugrott be elég gyorsan a felelet. Pontosan ezért szerettem mindig a Vágó István féle televíziós játékokat ellentétben például a Szerencsekerékkel, amelyben szó sincs tudásról, legfeljebb a karmozdulat ügyessége befolyásolhatja a nyeremény vagy veszteség nagyságát. Ilyenkor az ember nosztalgiaival gondol vissza a hajdani barkochbakra, a Most mutasd meg!-re – tetszik rá emlékezni: gyerekeknek szavak nélkül, mutogatással kellett megérteniük egymást –, a Rózsa György-féle telefonos játékokra vagy a Ke-

rékbárra. Ezekben nemcsak hogy a tudás játszott a főszerepet, hanem a nyeremények is olyan nagyságúak voltak, amekkorákról lemondani nem járt sem a játékosoknak sem a nézőknek túlságosan nagy szívfájdalommal. Egy külföldi utazás lehetőségét vagy öt-tízezer forintot könnyebb elveszíteni, mint milliót értéket, s ha pedig nagyon nagy a kockán forgó tét, előbb-utóbb görcsössé válik az erőlködés, ami már nem illik játék világához. Ebben, azt hiszem, egyetértünk önnel, de hát a dolgok, pontosabban a tévévetélkedők jellegének kialakítása nem a mi hatáskörünkbe tartozik.

A világ pedig a jelek szerint ebbe az irányba halad. Az élet minden zugában arra biztatnak bennünket, hogy vállalkozzunk, vágjuk bele a fejünkbe nagy fákba, remélve, nem fog beletörni. Erre viszont semmilyen biztosítékunk sincs, tehát fel kell készülnünk a kudarcra is. Talán efféle pedagógiai megfontolás vezérli a tévéseket is, szoktatni akarják a nézőket a nagy tervek füstbe szállásához. Hadd lássuk mindannyian, az élet azért megy tovább, sőt lehet újból próbálkozni is bizva a szerencse forgandóságában. A nevelési célatot ugyan csak feltételezem, lehet, hogy a műsorok kitalálóinak fejében meg sem fordul, ők talán egyszerűen másolják a Nyugaton bevált példákat, ha így van, egy kicsit szomorúan kell tudomásul vennünk.

Mert igaz ugyan, hogy a ter-

meléshez szükséges ismeretek dolgában Amerikában előrébb járnak nálunk, ami viszont az általános műveltséget illeti, Európában, beleértve a földrészt keleti részét is, valamivel magasabban áll a mérce a tengerentúlnál. Ez nem propaganda, hanem pártatlan felmérésekkel alátámasztott tény, s ugyanakkor érték, amit hallatlanul nagy kár lenne kidobni az ablakon.

Pénzre nem váltható gazdagság

A műveltség olyan eleme életünknek, amely közvetlenül ugyan pénzre nem váltható, de a gazdagság fogalmába beletartozik, tehát övni és fejleszteni magától értetődően szükséges. Egy nyugdíjas pedagógusnak főlegesen ezt magyaráznom, jól tudom, oktatásunk új rendszere éppen ennek okán ébreszt önben aggályokat. De hát ez már nem a tévés vetélkedő problémakörébe tartozik.

Mint ahogyan az sem, amiben teljes az egyetértés közöttünk: a műsort szétszabdoló rengeteg reklám szükséges rossz. Aki fizet, az petyegtet, már pedig vagy mi tartjuk el a televíziót adó vagy előfizetési díj formájában, vagy a hirdetni szándékozó. Gondolom, az ön pénztárcája is csak az utóbbi módot tartatja elképzelhetőnek, így hát kénytelen-kelletlen örvendezünk együtt esténként a fogfúrástól megmenekült kislánnyal.

Nagy Zsuzsa

Puli, magyarul

Magyarországon nyaraltunk – mesélte egy német asszony – és nagyon megszerettünk egy kis fiatal pulikuttyát. Megvásároltuk s hazavittük kis városkánkba. Néhány hónap után feltűnt nekünk, hogy a puli délutánokként el-elűnik és csak estefele kerül haza. Utána lopakodtam az egyik délután és csodálkozva láttam, hogy kedvencem egy közeli moziba tér be. Otthonosan mozogva megáll a pénztár ajtaja előtt s kaparni kezdi, bebocsátást kérve. Be is engedik. Az ablakon keresztül látom, hogy ugrándozik, s ily módon akarja köszönteni a pénztáros kisasszonyt, aki az érdeklődésemre elmondta, hogy ő magyar, s nem messze lakik tőlünk. Utja mindennap a házunk előtt visz el. Nemrégiben megpillantotta a pulit udvarunkon s egyszerűen elfogta a honvágy. Magyarul szól a pulihoz. Az odarohant a kerítéshez. Magyarul kezdett hozzá beszélni. Azóta naponta eljön hozzám egy kis magyar társalgásra.

Tóth Kálmán

Hogy jól nevelt és engedelmes kutyáink legyenek...

A kutya meg tudja érteni magát az emberrel. Sokkal kifinomultabb a szaglása és a hallása, viszont beszédkézség, szavak nem állnak rendelkezésére. A tanulás, az idomítás során a kutya és gazdája mind erősebb kapcsolatba kerül, megértésre talál.

Nekünk is meg kell értenünk néhány betartandó szabályt. Például ne meredjünk tágra nyitott tekintettel a kutya szemébe! Ez részére fenyegetés; kutyanyelv: felszólítás a támadásra. Reagálása szörbörzolás, fül-hegyezés, behúzott fark, hátrahatótt fülek s kilátszó fogak. Félelmében gondolkodás nélkül támad. Ilyenkor jobb, ha egy lépést sem teszünk feléje. A felemelt karra pedig – különösen az őrző-védő kutya – azonnal támad.

Ezzel szemben a kutya számtalanszor nem azért ugat, hogy támadási szándékát jelezze. Uगतásával például azt is tudunkra adhatja, örül, hogy végre kiszabadulhat a napi bezártságból. Természetes helyzetben nem jelent támadási szándékot az emberre ugrálás sem, hanem az eb életked-

vének és játékoságának megnyilatkozása.

Ha hű társunk enyhén mozgatja az orra hegyét, szimatol: ez nála feszült figyelmet jelent. Így veszi észre egy másik kutya feltűnését környezetében. Felismeri állatárta nemét, korát, nagyságát. Szaglóképesége révén olyan illatvilágban él, amely az embernek szinte felfoghatatlan.

Hosszan kilógatott nyelve azt jelenti: melege van. Így hűti magát. Ha fájdalmat érez, összehúzza a háta.

Legalább meg kellene próbálnunk a kutyák világának, életmódjának megismerését. Megértenünk kellene az ember és kutya közötti viszonyt. Mert önző emberi jellemvonás mindent emberközpontúan, szemellenzövel nézni.

Sajnos még mindig nem szűntek meg a kutyások nagy családja és a nem kutyatartók közötti ellentétek. Mindkét fél gyakran vádaskodik, ahelyett, hogy a problémák okát oldanák meg. Lakótelepeken vagy régi bérházak közt járva tapasztalható, hogy sok családban kutyát tartanak. Én is ezek közé tartozom. Sajnos a

városi kutyatartásnak országszerte és a fővárosban sincsenek megteremtve a feltételei. Ha már egyszer kutyust vásárolunk, vehetnénk a fáradságot, hogy eljárnunk vele a kutyaiskolába s magunk is többet foglalkozzunk az állattal, hogy jól nevelt, engedelmes jószág legyen. Úgy lehetne, hogy kedvencünk ne a járdán végezze el a dolgát, sáros mancsaival ne ugráljon fel a járókelőkre, és ne menjen a gyermekeknek készített homokozóba.

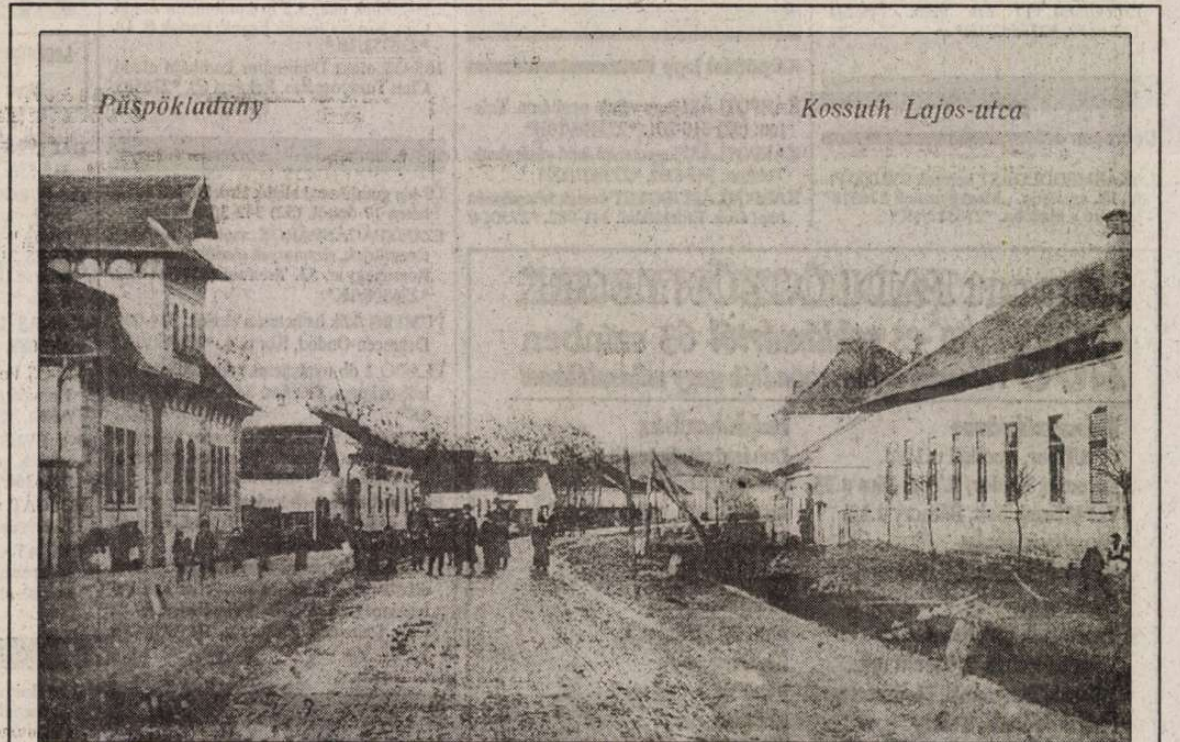
Bizony nem a kutyatulajdonosok hibája, hogy kevés az olyan hely, ahova gondatlanul vihetik kutyáikat egészségügyi sétára. Sokan vagyunk, akiknek kilométereket kellene gyalogniuk, vagy buszra szállni ahhoz, hogy kis zöld területet találjunk, ami nem játszótérnek van már kialakítva. Ha mindannyian tízperces sétával találhatnánk olyan területet, ahova kivehetjük kedvencünket, nagymértékben csökkennének az utcák, közterületek ilyen irányú tisztasági problémái, hisz mi is jobban szeretünk tiszta járdán járni.

A közlekedési vállalatok – a fővárosban a BKV – adhatnának ki valamely kedvezményes bérletet, amellyel kutyáinkat szállíthatnánk. Leginkább azokat érintené, kiknek ez a munkájukhoz is szükséges.

Végül egy gyakorlati tanács! Tapasztalható, hogy kutya nélküli szülők, amikor gyermekeikkel sétálva az utcán észrevesznek egy látszólag kedves kutyát, hirtelen azt mondják: – Szaladj, kislám és simogasd meg! Ezt sohase tegyék! Mindig először beszéljék meg az állat gazdájával, kérdezzék meg tőle, hogy eltűri-e a kutya az idegen közeledését? Csak azután engedjék meg gyermeküknek, hogy hozzányúljon az éppen akkor először látott kutyához.

Ilyen gesztusokkal, személyes megszólításokkal, egymás iránti jóakarattal mind rokonszenvesebb kapcsolat alakulhat ki a kutyások és a kutya nélküliek között. A kölcsönös megismerés és megértés mindenkinek hasznára válik.

Dér Zoltán

Küldjön egy régi hajdú-bihari képeslapot! Dunka Sándor régi püspökladányi képeslapot hozott be szerkesztőségünkbe, amely a Kossuth Lajos utcát mutatja be, 1924-ben